

Sonaasi yaama

L'histoire de Jonas

Association pour la traduction de la Bible en Waama
(ATRABIWA)

Dépôt légal n° 6563; 1er trimestre 2013

Bibliothèque nationale

ISBN:978-99919-872-9-3

Imprimerie.....

Première édition

Les illustrations de la couverture et aux pages 5, 7, 10 par
Horace Knowles © The British & Foreign Bible Society,
1954, 1967, 1972

Sonaasi yaama

L'histoire de Jonas

Traduit par l'Equipe Waama
sous l'égide de l'Association pour la Traduction de la Bible
en Waama (ATRABIWA)

Dépôt légal n° 6563; 1er trimestre 2013

Bibliothèque nationale

ISBN:978-99919-872-9-3

Imprimé par

Première édition 2013

150 exemplaires

© 2013; ATRABIWA

Yaama dɛbikirooma

Dà sabare dee ti maasiti Sonaasi yaama-di. Sonaasi sabare wirina sa yaayantire tɔɔma-di, dai yaama-di maa tòn ta seke yiro n̄ bansi. Sonaasi den i Weɲuro yaadaaro-di woro ta ba wirina sa Weɲuro yaadaari tɔɔba. Weɲuro n̄ tɔ n̄ɔre Sonaasi sa ò taka tiɲu kuu bà ta booru Niniifi ò n̄ maasi dà tiɲu demba sa ò da bà boona-di. Dà tantande mii Niniifu den i Asiiri demba tin kpɛɛɲu-di. Asiiri dem mba maa den i wenēna fuu tɔɔya ya maasi bà ì ya so. Bà den i Isarayɛeri yiriberɛda-di. Sonaasi seki n̄ yeeri sa ò taka Niniifu ò n̄ tiiki ò n̄ dɛɛbe wee dɛɛɲu. Ò n̄ diki yima suka sa ò taka tiɲu kuu bà ta booru Taarisisi. Faane yini Woro ta paana pooku ò seki n̄ purun faari kpɛɛmbu dà n̄ seki sa yima suka wētitiba n̄ canni Sonaasi bà wò pure yima mii bà yaa sooki bà peri. Woro ta paana pooku ò n̄ seke yɔɔka n̄ fɔɔri Sonaasi. Yɔɔ ɲa puuku mii-di Sonaasi ta daari Weɲuro, Woro ta paana pooku ò seki n̄ seke yɔɔka n̄ wò tɛɛsi tin kperika yini. Woro ta paana pooku ò n̄ wò ton yennemma ò kàn ì ba ciiso. Ò n̄ taka Niniifu mii ò n̄ maasi Niniifu demba sa bà yɔɔri kpɛɛmma-di seke Woro ta paana pooku ò ta n̄eki ò peti bà tiɲu. Dà tiɲu demba n̄ boombe n̄ɔre bà n̄ caasi bà yɔɔrima Weɲuro seki n̄ tekiri ò maarima ò kan ì ba peto Niniifu. Dà yaa n̄ cɛkiri dà n̄ kaaki Sonaasi. Dà sabare sɔɔkiti maa

Wenuro t̄an ta ceke ò yaadaaro-di. De ti mammansireti sa yoŋo ba sookiti ò yeeri Wenuro nekima ya ò ciisi ò paarikurima ka-di, de turi de ti sooti sa Isarayēda borika yon-dan Wenuro ta neki, ò boti-di nekima baa wan den tori. Ò kp̄esiti sa ò ti penna-di ti maasi.

Baa ta wari sabare dee bà neki bà tete yi daasawu.

Sabare dee i waaro p̄p̄oma-di. Ti dakisi bee yontiya sa ti yen yà ka da seŋi-di. Wan ka boti yomma dà beeya yini ò da sooki-di ò ti yen ò ti mà maasi, ya ò ti wari sabare ò d̄ebikire maa oŋo ta ninti. Ceri dà bee yontiya:

Eternal: Tinti wa «Woro ta paana pooku»

Vaines idoles, vanités trompeuses, faux dieux: Tinti wa «warasu»

1

Sonaasi waare sa ò tiiki ò feekina Woro ta paana pooku

¹ Wen yonde daare, Woro ta paana pooku ò òn tɔ nɔɔre Sonaasi, Amitai bika, ò wa : ² « Yikisi, o taka tin kpɛɛɲu kuu bà ta booru Niniifu ku mii o nɛɛ pusi kperima o wa: yi basi kpantama meeki-di Woro ta paana pooku.» ³ Sonaasi sɛki òn yeeri sa ò taka Niniifu ò òn tiiki ò òn dɛɛbe Taarisisi cɔka , sa ò feekina Woro ta paana pooku. Maa ò ta nente tiɲu kuu bà ta booru Yafa, ò òn mɛɛ dà cɛɛ yima suka kaa ta takiri Taarisisi. Ò òn dɔɔrɛ ò suka taantu, ò òn diki bà i wò takirina Taarisisi weɲi, sa ò feekina Woro ta paana pooku.

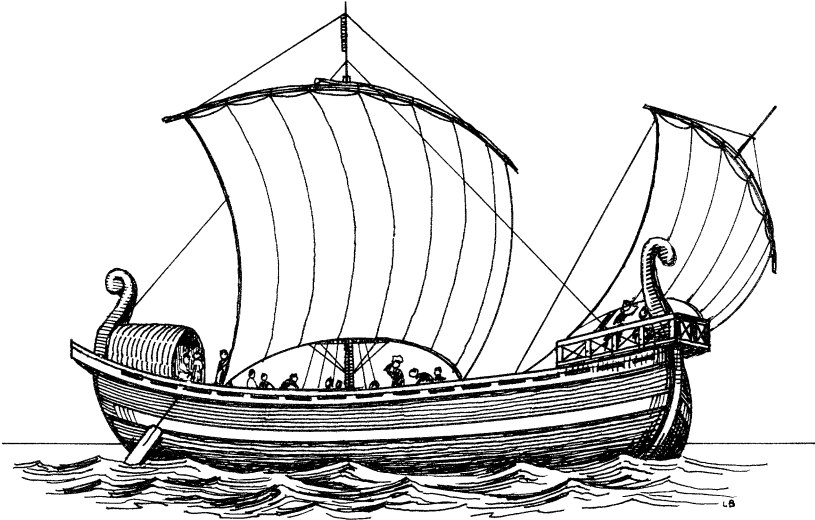

Tiɲu kuu bà ta booru Yafa

⁴ Mamma-di Woro ta paana pooku ò ta daka faari kpɛɛmbu faane yini, bù òn fuuke, yima òn puuri mà ò nɛki mà wɛɛsi yima suka. ⁵ Furina òn puke baa ta wɛtu yima suka, bà saaya òn tiiki, baa wan ò sooriti ò òn nɔmbisitina daa oɲo ta

tama. Bà ì yeesiti niina naa ta bo yima suka mii nà maasi, bà ì fikisiti yima mii sa suka n faakina. Dà den wende Sonaasi oṅo maa daabi su ṅa mii sari bande ò sundi maa tem. ⁶ Baa ta wētū yima suka bà paarikuro seki n̄ tooke wò ɛɛ ò wa : « Wee! fɛn sundi-di yaa ! Yikisi ta kasima o n̄ɔmbe daa fɛn ta tama, dà ka pa danda-di da ti pɛn nendibu dà tan ti mɛɛya.» ⁷ Baa ta wētū yima suka bà seki n̄ cookan bà tiire mii bà wa : « n̄ɔṅɛna ti bokiri, ti da yɛn-di woro ta ti seena dà s̄ntɔ woro borika.» Maa bà ta fuki boki dikitii, dà seki n̄ torina Sonaasi. ⁸ Yima suka wētitiba seki n̄ wò maasi bà wa : « fɛn-di ti seena s̄ntɔ woro maa daa. Maasi ti mii kaa o ta pukiri, na dii o ta borunna, na fuure dee deṅo o ta i ?» ⁹ Ò n̄ bà tuure ò wa : « N borika-di Ebere, n̄ daariti Woro ta paana pooku-di, Wɛṅuro woro ta bo yuure, woro ta cari faane na tiṅa.» ¹⁰ Maa ò ta bà debikire dà maasi, furina seki n̄ puke yiri mba, bà saaya n̄ tiiki kpɛemma; bà ṅo bibi bà wa wee-di seke o n̄ basi mamma nu ? Sa maatori Sonaasi ta bà maasi sa ò tindi sa ò feekina Woro ta paana pooku-di. ¹¹ Bà seki n̄ yoori bà wa : « ti da wo basi sima-di faane n̄ siinena ò kàn ì ba ti tiṅasiti nu? Dà wende sa faane maa punsiti dà takiri dà kaku. ¹² Sonaasi n̄ bà tuure ò wa : « Candina n̄ mi yi pure faane mii, ò yima da siine-di maa kurum. Yaaporima men den tori-di seke faari kpɛembu buu ta fukiriti bù ì yi tiṅasiti.

¹³ Yima suka wētītiba maa i ba baso maa Sonaasi ta de. Bà ò yēembe sa suka ò faki tin kperika, bà ò kpati. Maatori yima den ta punsiti mà ò santi mà ò bà tījasiti. ¹⁴ Bà ò nōombe Woro ta paana pooku bà wa : « Oo! Woro ta paana pooku, o ba nōje ti kpi daasi woro yuubu tori ! O maa ba nōje ò kuun ò dori ti yini, maatori ò ta ba ti wēroona. Fēn Woro ta paana pooku, fēn-di basi maa o ta nēki.» ¹⁵ Bà seki ò candi Sonaasi bà ò pure faane mii. Dà wende-di faane ta fōsi punsima, yima ò siine maa kurum. ¹⁶ Furina seki ò puke baa ta bo yima suka mii, bà ò suuri Woro ta paana pooku yuubu kpemma. Bà ò basi patire Sonaasi Wējuro Woro ta paana pooku wò tori, bà ò wò piimbena yonda kutibu.

Yima suka tōji faane yini

2

Sonaasi nɔɔmbɛ Woro ta paana pooku yɔɔka puuku mii.

¹ Woro ta paana pooku ò seki n̄ seke yɔɔ kpeɛŋa n̄ fɔri Sonaasi. Sonaasi n̄ basi dà yɔɔŋa puuku mii wēensu sù taari na yēɛnya yà taari. ² Yɔɔka puuku mii, Sonaasi n̄ daari ò Weŋuro Woro ta paana pooku. ³ Ò wa : « daare dee n ta bo sɔmɔɔre mii, fɛn Woro ta paana pooku-di n ta nɔɔmbɛ, ò n̄ seŋi n cɔɔsima; sa n bo kuun fɔribu mii n wo bibi nendibu, o n̄ won n cerimaŋa. ⁴ Dà mēende o m pure faane cunsima mii-di yima tiire mà n̄ m cinsire. Yimbiriya yà maasi yà ò m fundi. ⁵ N maa ò yawu n baŋa mii n ò we : " O m tɔŋe-di n wo feekina ! Arima, n ten tɔkititi-di n kpeɛsiti sa n yen o yeti dɛɛbire nɛ bà t̄an ta wo daari." ⁶ N yāyi-di yima sari n dɔɔku n ò n̄eki n pikiri, n yundi cunsima mii, mɔɔtu tuu ta bo yima mii t̄u n̄ firi n yuubu. ⁷ N yunte-di bande n faki sari tanna cikire, da n̄ kpaari muuti sa kuun n̄ m korina bù yete n k̄an ò ba turuntun. Fɛn, Woro ta paana pooku, o maa m yiirun para cunsire mii n ò fɔɔ. ⁸ Dà mēende sa dà m mēeki n n̄eki n kpi, n seki n̄ tendi fɛn Woro ta paana pooku o yaama n wo nɔɔmbɛ, o n̄ woon n cɔɔsima sari o yete mii nɛ o ta bo. ⁹ Baa ta dɛbiri warasu bà sensireti bà pennama yuudariya-di. ¹⁰ Arima men da ò deru o samma-di, n ò wo patuna. N ò yensiti nɔɔpenya, yaa n ta wo piimbe. Ëɛ, fɛn Woro

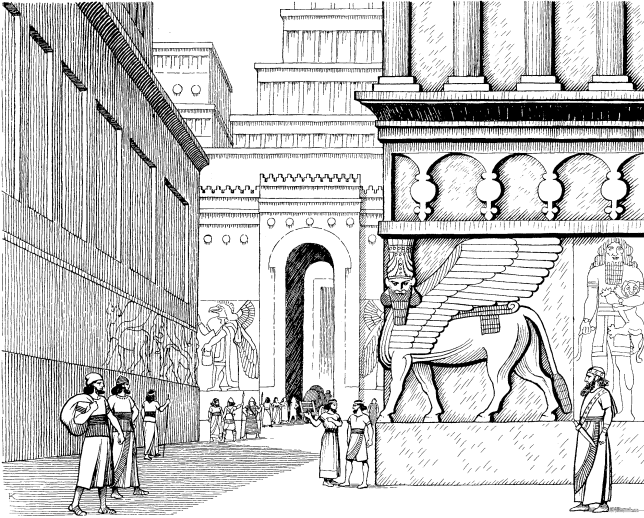
ta paana pooku, fen t̃an-di m penna ! ¹¹ Woro ta paana pooku ò s̃eki n̄ maasi ỹɔka sa k̃a t̃eesi Sonaasi, k̃a n̄ wò t̃eesi t̃iɲa yini.

3

Sonaasi seɲi Woro ta paana pooku ò yaama ò n̄ taka Niniifu ò n̄ t̃ake Weɲuro yaama

¹ Woro ta paana pooku ò n̄ turi ò n̄ maasi Sonaasi yennemma ò wa : ² « yikisi o taka tin kpeɲu kuu bà ta booru Niniifu, o n̄e t̃ake yaama maa n ta wo maasi. » ³ Sonaasi seki n̄ yikisi, ò k̃an̄ ì ba ciiso, ò n̄ taka Niniifu t̃iɲu dii Woro ta paana pooku ò ta wò tombi. Niniifu maa den i tin kpeɲ kakitaɲu muɲu-di. Yiro ka kù yuɲi, ò da coon wenyà yà taari-di ò yaa kù yeri. ⁴ Sonaasi n̄ yuɲi t̃iɲu mii, ò ì condi wen munde, ò ì pusirantina kperi kperima ò ì we : « Na wenyà pisi naasi miikima, Niniifu k̃an̄ da i paa ! » ⁵ Tin ɲu demba seki n̄ tamaati Weɲuro yaama. Bà n̄ caasi bà ỹɔrima bà n̄ boombe n̄ɔya bà n̄ dekina kuun niina, wuriba na paasu. ⁶ Maa dà yaama ta nente Niniifu wuro c̃eɛ, ò s̃eki n̄ yikisi ò wuri tanne yini, ò n̄ fobiri ò wurima tokore, ò n̄ deki kuun niina, ò n̄ karena t̃ɔpori puure yini. ⁷ Ò n̄ seke bà n̄ n̄ɔmbe Niniifu t̃iɲu mii bà wa: « wuro na ò soɲin̄ɔsu bà tonte sa yiriba na yakisu, kpeɲensu na muusu, yoɲo n̄ ba dii yonda, ò maa ba ỹa yima . ⁸ Yiriba da deki kuun niina-di bà

maakan nà dekire bà yakisu. Bà nɔɔmbe Wɛɲuro kpeemma. Baa wan n̄ nɔɲe ò cɔ yɔ̄ɔrika kaa ò ta mun debiri na basi kpantama. ⁹Yoɲo t̄n d̄a miina, d̄a ka n̄eki Wɛɲuro perika da dori-di, ò tekiri ò maarima, ti kan i ba kp̄ii. ¹⁰Maa Wɛɲuro ta m̄eende bà yembiri sa bà nɔɲe bà cɔ yɔ̄ɔrisu, ò seki n̄ tekiri maarima, ò kan i ba baso maa ò ta mun n̄eki ò bà basi.

Niniifu tiɲu na kù yiriba

4

**Sonaasi puute perika Woro ta paana pooku ò n̄ wò
maasanna**

¹Dà seki n̄ turi d̄a n̄ debiri d̄a n̄ kaaki Sonaasi, perika n̄ wò puke. ²Ò n̄ maasi Woro ta paana pooku, ò wa : « Oo! Woro ta paana pooku, danda dan n ta mun d̄ɔ̄siti sa n t̄n bo n

tiŋu mii ? Danda-di seke, n ta kasire n tiiki sa n
 taka Taarisisi tiŋu. N mun yini-di sa o i puuporiku Weŋuro,
 o boti nunsintama, na yonyeme, na neki kpeemma. O ò tòn
 subi o nɔɔre, o kàn ò ba buto yiriba bà yɔɔrima tori. ³ Panto
 nu, fɛn Woro ta paana pooku, n wo cɔɔsiti-di wɛɛre o candi
 n fɔɔku, n kuun da i tɔwuna n fɔɔku. ⁴ Woro ta paana pooku
 ò òn bibi Sonaasi ò wa : « Dà sɔɔti-di sa o puuri perika yawe?»
⁵ Sonaasi seki òn yeri Niniifu, ò òn tii ò yimpomma weeki. Ò
 nɛɛ òn kpeesi parade, ò òn tu daŋanfa, ò òn yuŋi, ò òn kare fà
 sɔɔmma mii, ò òn mandina sa ò yen daa na daa ta da
 nendikun tin ŋu. ⁶ Weŋuro Woro ta paana pooku ò seki òn
 seke tii taarootambu òn pɔɔri Sonaasi bande bu òn kpeŋi sa bu
 wò daka sɔɔmma maa ò baŋa ta da darikina. Dà seki òn
 dariki Sonaasi kpeemma. ⁷ Maa dà ta neki dà dɛbiki siŋi
 cawuku Weŋuro òn tommun kɔɔnkɔɔsita ta mun ò dukiti tii
 taaroota mbu bù òn kperenti. ⁸ Maa wende ta pusunde,
 Weŋuro òn seke faari tuuribu òn yerun yimpomma weeki.
 Wɛɛmma òn tori Sonaasi yuubu, dà i kpaari muuti sa ò pikiri.
 Sonaasi seki ò cɔɔsiti kuun ò ò yawu ò ò we : « N kuun tɔwuna
 n fɔɔku.» ⁹ Weŋuro òn bibi Sonaasi ò wa : « Dà sɔɔti-di sa o
 puuri perika tiibu buu tori yawe ? Sonaasi òn tuure ò wa : «
 Ẽɛ, n daari-di sa m puuri perika n ò cɔɔsitina kuun.» ¹⁰ Woro
 ta paana pooku ò seki òn wò tuure ò wa : « Tiibu buu, o ba

yaarambo sa o bu tɔmɛ, fɛn dan seke bù ò pɔɔri. Yɛɛnde de yon mii-di bù ta pɔɔri, yɛɛn tɔɔre bù ò kpi. O yaa ò bu cerena nunsintama. ¹¹ O maa ba nɛki sa mɛn cerena nunsintama tin kpɛɛɲu kuu bà ta booru Niniifu kù den yiriba kutire ta faki tusiya kɔwukpa na tusiya pisi yendi (120 000), baa ta mii bà nunsu na bà ponya, na yakisu kuti beere !»